

استوره های ریاضی و نجوم؟!

اقلیدس - پتلمیوس ...؟!

در تاریخ الحکما آمده است که: [1]

« در تاریخ الحکماست که اصول هندسه اسم اسلامی کتاب اقلیدس است . و اما اسم رومی آن استقصاتست چنانکه اسم

یونانی آن اسطروشیاست . و حکمای یونانی آنرا کتاب الارکان خوانند .

بعضی کلمه اقلیدس را بضم همزه و کسر دال و بعضی دیگر بکسر همزه و ضم دال ضبط کرده و گفته اند که : این کلمه مرکب از دو کلمه

(اقل) بمعنی کلید و (دس) بمعنی مقدار است . که معنی ترکیبی آن کلید اندازه (کلید هندسه)

است . »

[اقل دس = اکل دس = کلید هندسه = کلید اندازه] .

{ اقلیدس = کتابی دارای ۱۳ کلید گشایش هندسه . }

از کاتب خوارزمی در مفاتیح العلوم ، آمده است که: [2]

« هندسه کلمه ای است فارسی که معرب شده و از لغت فارسی اندازه {dose} به معنی مقدار

گرفته شده است ، خلیل گفته است که مهندس کسی است که نقشه مجرای قنات و بستر کاریز را طرح می کند تا معلوم کند که هر

کاریز چگونه باید حفر شود . این کلمه از " هَندَزه " مشتق شده و فارسی است ، در هنگام معرب شدن " ز " به " س "

بدل شده است ، زیرا در لغت عرب کلمه ای که در آن پس از حرف دال حرف زای باشد وجود ندارد . » .

ذبیح بهروز آورده است : [3]

« اولین ترجمه هندسه اقلیدس از عربی به لاتین در اوایل قرن دوازدهم میلادی انجام گرفته است که

یکنفر انگلیسی از اهل باث که خود را به لباس طلاب مسلمان در آورده بود از اسپانیا نسخه ای از این کتاب را بدست آورده تا این

اوقات نسخه یونانی کتاب هندسه در اروپا وجود خارجی نداشته است میگویند نسخه یونانی آن بعدها

پیدا شده است . راستی کتاب سازان و تجار عتیقه که هنرنمایی آنها را خود اروپاییان نوشته اند هر جا نقصی مشاهده شده بخوبی رفع

کرده اند .

راجع به کلمه "مجستی" و "مجست" [مگستی یا مگستی] و کتاب مجستی از قدیم اختلافاتی دیده می شود با در نظر

گرفتن اختلافات و رسیدگی بحساب رصد هایی که در آن کتاب ذکر شده باین نتیجه میرسیم که کتاب مجستی ۳۷۲ سال خورشیدی کامل از آنچه تصور شده تاریخ تالیفش پایین تر است یعنی این کتاب مربوط به بطلمیوس منجم که گفته اند در قرن دوم میلادی میزیسته نیست و نسخه اصلی یونانی آن وجود نداشته است.

مسعودی در التنبیه و الاشراف باین اختلاف توجه داشته و عصر بطلمیوس را با حساب خودش معین کرده است که در حدود چهار قرن پیشتر است « ؟!

۱۲۷۷۴۰۹۱۹ { { { آیا میتوانیم شک در باره این نوشته بنماییم؟

آیا پژوهشگران میتوانند نوشته کهنی دادگاه پسند، بر روی سنگ یا گل از زمان یونانی های کهن نشان بدهند؟

آیا پژوهشگران میدانند که در بابل و خوزستان و دوران هخامنشی نوشته هایی به خط میخی در باره دانش نجومی و ریاضی آن دوره ها پیدا شده و در دست رس دادگاه ها میباشد.

آیا بطلمیوس و اقلیدس زایده آغاز کتاب نویسی در سده دوم هجری میباشد ؟ } }

[1# ftnref1] مدرس رضوی ، آثار و احوال طوسی ، چاپ دانشگاه ، ۱۳۳۴ . برگ ۱۹۹

[2] کاتب خوارزمی ، مفاتیح العلوم ، برگردان حسین خدیو جم ، چاپ خواجه ۱۳۴۷ ، برگ ۱۹۳ .

[3] ذبیح بهروز ، قصه سکندر و دارا به یاری اصلان غفاری ، چاپ فرو هر ، ۱۳۸۰ ، برگ ۲۶-۲۵ .